

ՇԱՀԻԿ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԸՄԲԱԹԱԹԵՐԹ
ՏՂՈՑ ԷՒ ԴՊՐՈՑԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՅԱՏՈՒԿ

Ա. Շրջան, Թ/ւ 20

ԲՈՎԱՆ ԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Նապասակր	ՅԱԿՈՐ ՏԷՐ-ՅԱԿՈՐԵԱՆ
Քանի մը օրինակ	Մ. Յ. ԹՈՐՈՍԵԱՆ
Զեռնածուն եւ վարպետը (անգլիերէնէ)	Կ. ԼՕՔՄԱՃԵԱՆ
Բարեսիրտ տղան	ԶԱՊԷԼ ԶԱՔԱՐԵԱՆ
Օրօ՛ր, օրօ՛ր (պատկերով)	Ք.
Պարիկներու վաճառանոցը	ՌԵՔԵԿԱ ԿՈՄԻՏԱՍԵԱՆ
Մեղուներն ու վարդերը	ՀԱՅԿ ՅԻԼԱՃԵԱՆ
Զրօսանքներ եւ շահեկան ճօթեր	Ե. Մ. ՏԷՕՔՄԻՃԵԱՆ
Հանելուկ, Հառուական հարցում, ելն.	

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

ՊԱՍՍԵ ԵՒ ԴԱԿՈՒԹԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

Տարեկան 30 դրուչ: Վեցամսեայ բաժնեգին չկայ:

ԱՐՏԱՍՍ.ՀՄԱՆ.Ի ՀԱՄԱՐ Տարեկան 7 Քրանք:

ԲԱՅԱՐԶԱԿԱՊԷՍ ԿԱՆԽԻԿ

Բաժնեգիները կարելի է դրկել Օսմ. մանտարօսթով, փոխ՝ գրով, եւ կամ գրույմաթուղթով (20 հատը 20 դրուչի հաշուով):

Ծանուցման, բաժանորդագրութեան եւ թերթին վերաբերող ամէն կարգի գործառնութեանց համար գիմել մի՛ միայն:

ՍԱԿԱՆԵԱՆԻ

{زاغيك غزوة سي} درعليهده غاظهده قورشونلي خاندنه نومرو ۷

«ՇԱՀԻԿ» ՀԱՆԴԷՍ

Կ. Պոլիս, Դալաթիա, Գուրչուշու խան, Թիւ 7

REVUE "DZAGHIK,"

Constantinople, Galata, Kourchoum Han, N° 7.

Գին 20 փարա

Տպագրութիւն ՍԱԿԱՆԱՆ, Կալաթա

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ ազգային, գրական եւ ֆաղսֆական.
— Բաժանորդագրութիւն՝ տարեկան Կ. Պոլսոյ
համար 80 զրշ., ճամբակայ 45 զրշ., գաւառներու համար 108 զրշ.
ճամբակայ (1) զրշ. եւ օտար երկիրներու համար 35 ֆր. ճամբակայ 20 ֆր.:
Զեռքէ վաճառում՝ ճաշը փարս: Խնամեալ բովանդակութիւն, ըն-
տիր յօդուածներ, թարմ լուրեր ու նորագոյն տեղեկութիւններ:
ԱՐԵՒԵԼՔ, իր վերակազմուած խմբագրութեամբ եւ իր կարող աշ-
խատակիցներով, առաջնակարգ տեղ մը կը գրաւէ տեղական հայ
մամուլին մէջ, օր աւուր աւելի՝ հրապուրիչ դառնալով՝ նորանոր
բարեօքոյմներու շնորհիւ զորս ներմուծած է թերթին մէջ: Նիւ-
թերու ճոխ պէտպիսութիւն մը կը կազմեն իր մասնագիտական
յօդուածները, եկեղեցական, կրօնական, տնտեսական-սեղանա-
ւորական, երկրագործական եւայլն, բաց ի գրական ու բանասի-
րական գրուածքներէ, օրուան տեսութիւններէ: ԱՐԵՒԵԼՔի վե-
րաբերեալ ամէն գրութիւն եւ բաժանորդադին պէտք է ուղղել
Տէր և Տնօրէն Գարեգին Էֆ. Պոյաճեանի հասցէին, Ղալաթիա,
Մահմուտիյէ Ճատաէսի ուր կը գտնուին թերթին տպարանն ու
խմբագրատունը:

ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1805

Կ. Պոլիս, Մերձան Փողոց թիւ 57

Մարգարեան գրատան ցուցակը չը տեսած, դասագիրքերու
ընտրութիւն մի՛ ընէք, հարցուցէք զեղչը եւ պատասխան կառնէք:
Գրավաճառներու սպասած ե խօսքին մի՛ հաւատար:

ՈՍԿԵՄԱՏՆԵՒԻԿԸ միայն մամուլ տակ է, միւս վասագիրքերն
ամէնքն ալ պատրաստ են:

Թղթատարի ծախքը մեր վրայ, ուղուած գիրքերն իրենց բուն
գինով կը շրջուին ուղողին:

ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ

ՄԵԾ ՎԱՃԱԹԱՏՈՒՆ

ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ԶԱՓԻ ՎՐԱՅ

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԿՕՇԻԿՆԵՐՈՒ

Պ. ԲԱՍԻԿԱՔԻ

Բերա, Մեծ Փողոց, Թիւ 318

Սոյն վաճառատան մէջ կանանց եւ արանց ծերոց եւ տղայոց
համար, թէ ճաշակի, թէ ձեւի եւ թէ զիմացկունութեան տեսա-
կէտով անբաղդատելի կերպով ընտիր եւ զիւրազնի ամէն տեսակ
կոշիկներ կը հայթայթուին: Յաճախորդները գոհացունելու համար
չանք ու խնամք չեն ինայուիր բնաւ:

Թող երթան ու տեսնեն:

ՇԱՂԻԿ

ՏԵՐԷՆ ՍՍԴՍԵՆՆԵՐ

(694) Ի. ՏԱՐԻ—ԹԻԻ 20

27 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1907

ՆԱՊԱՍՏԱԿԸ

ՆԱՊԱՍՏԱԿԻ մը և երկու պղտիկներու պատմութիւնը պիտի պատմեմ այսօր ձեզի :

Կար չկար եղբայր մը քոյր մը կար : Մէկուն անունն էր Արշամ և միւսինը Ջարմուհի : Մեծը եղբայրն էր , պղտիկը քոյրը : Մեծ կամ պղտիկ՝ երկուքն ալ տղայ էին , երկուքն ալ անխելահաս մանկիկներ ձենէ չատերուն պէս : Արշամ ու սաթի պէս փայլուն մազեր ունէր , երկայն թարթիչներով աչուկներ : Ջարմուհի խարտեաչ էր , կարծես գլխուն վրայ արեւին լոյսն էր ինկած և կապոյտ լայն աչքեր ուր երջանիկ միամտութիւն մը կար միշտ : Երկուքն ալ չրջազգեստ կը հագնէին դեռ , քանի որ պղտիկ էին , ինչպէս ըսի :

Արշամ ու Ջարմուհի իրար շատ կը սիրէին . արդէն ինչու եղբայր քոյր կ'ըլլան մարդիկ , եթէ ոչ սիրելու համար զիրար : Երբ Արշամ լար , Ջարմուհի անոր մօտն էր , գլուխը անոր կողին դրած ինքն ալ կու լար իր կապոյտ խորունկ աչուկներով : Երբ Ջարմուհի լար , Արշամ հոն էր անոր արցունքներուն պատճառը հասկնալու և դարմանելու համար : Տիպար քոյր-եղբայր մըն էին վերջապէս , որոնց պէս ըլլալ կը մաղթեմ ձեզի ամենուր :

Օր մը Արշամի ու Ջարմուհիի մօրեղբայրը նապաստակ մը նուէր բերաւ անոնց : Ազուոր սիրուն կենդանի մըն էր երկայն ականջներով , կլոր ապակիի պէս փայլուն աչքերով , կռնակը կար-

մըրախայտ կակուղ մուշտակով . պզտիկ պոչ մը՝ մատի մը չափ երկայն . ձերմակ բամբակ կուրծք մը . չորս թաթիկներ ճկուն ու կակուղ : Մօյեղբարը զայն գրկած էր : Պզտիկները ծափ զարնելով վազեցին մօտը , գգուեցին համբուրեցին կենդանիին փափուկ կուրծքը , անառակ ականջները ու վախկոտ ձեռուններով շոյեցին անոր դունչը , պեխերը ու ծոծրակը :

Այնքան ուրախ , այնքան երջանիկ էին ո՛ր... : Այն գիշեր իրենց երազին մէջ տեսան մեծ պարտէզ մը , ամբողջ նապաստակներով լեցուն . նապաստակի ընտանիքներ , երկայն ձերմակ մօրուքով ծերունի նապաստակներ , քիթերուն ականոց անցուցած հանիներ , մանկիկ-նապաստակներ , որոնք դպրոց կ'երթային և ճամբան իրենց ուսուցիչը տեսնելով գլխարկին հանած կը վազէին անոր ձեռքը համբուրելու . նապաստակներ որոնք ծաղիկ կը հաւաքէին , պտուղ կը քաղէին իրենց մէկ աղջկան հարսնիքի սեղանին համար : Հարսն ալ տեսան , երկայն քողք մը կախուած էր իր ականջներէն , և արծաթ թելերուն եղերքէն կը տեսնուէին իր ամօթղած ու պարկեշտ այտերը... :

Առտուն երբ արթնցան իրենց առաջին ճիչը եղաւ նապաստակը : Մայրիկը ըսաւ որ կենդանին կը քնանար պարտէզին հեռաւոր անկիւնը : Արշամ ու Զարմուհի երեսնին լուացին , հաղիւ նախաձաչի քանի մը ումպ կաթ խմեցին , ու կամաց մը պարտէզ փախան : Հեռաւոր անկիւնը , վարի անկիւնը . հո՛ն էր որ կը քնանար իրենց սիրուն քնքոյշ նապաստակը : Ոտքերնուն ծայրովը գացին իր անուշ քունէն ու երազներէն չարթնցնելու համար զայն : Ծառի մը հսկայ կոճղը կտրուած ձգուած էր հոն : Անոր ետեւը պիտի ըլլար անոր բոյնը : Կամաց մը նստեցան մտածելու համար թէ ի՞նչպէս արթնցնեն զայն իր անուշ քունէն : Բայց նապաստակները չատ սուր ականջ ունին : Կենդանին տերեւներու չշուկը լըսեց , արթնցաւ , իր բոյնէն ելաւ , և դիտելու համար թէ վտանգը ո՛ր կողմէն կուգայ յանկարծ ցցուեցաւ իր երկու ետեւի ոտքերուն վրայ : Այս յանկարծակի շարժումէն Զարմուհի վախեցած՝ Արշամի վրայ ծռեցաւ , թաթիկները անոր երկնցուց և սկսաւ իր խոր կապոյտ աչուկները զարմանահար՝ կենդանին յառել : Պզտիկ կենդանին կարծես զգաց որ այդ պզտիկներէն վտանգ չէր գար , ու սկսաւ ականջները խաղցնել : Արշամ ու Զարմուհի սիրտ առին :

— Բռնենք աղբարիկ . ըսաւ քոյրը .

— Բռնենք քուրիկ , ըսաւ եղբայրը .

Եւ իրենց տարիքին անհամապատասխան արագութիւնով մը երկուքը երկու կողմէն խոյացան կենդանիին վրայ : Կ'ուզէին բռնել զայն , կ'ուզէին շոյել սիրել յայն կենդանին՝ որ իրենց ե-

րազի աշխարհէն էր եկած : Ի՞նչ կակուղ մուշտակ ունէր , ուրունքի պէս ի՞նչ փայլուն աչքեր , ի՞նչ ճերմակ կուրծք , ի՞նչ սիրուն թաթիկներ : Հապա ականջները , այն մշտաշարժ , անառակ ականջները . . . : Կուրծքերնին բաղձանքով կը բաբախէր . . . :

Բայց իրենց շարժումը ապարդիւն եղած էր . կենդանին իրենց ձեռքի ճնշումին տակէն սահած փախած էր և մէկ ոտուամով անդին ցատքած : Շարունակեցին զայն հալածել . մէկը մէկ կողմէն , մէկը միւս կողմէն : սակայն ամէն անգամուն ալ ականջներու շարժում մը և ոտքի հարուած մը ու ահա նորէն հեռուն էր կենդանին : Աճողջ ժամ մը պարտէզին շրջանը ըրին , իրենց այտերը կարմրած էին ու քրտինքէն թրջած : Բռնել կ'ուզէին , յափշտակել այդ փախչող , խուսափող երեւոյթը , անոր վայելքը վայելելու , անոր գրաւումին հաճոյքը զգալու համար : Զախողանք , ձախողանք : Իրենց չունչը կոկորդին հասած էր , կուրծքերնին լեցուած էր , ճակատնին պոստուած : Ասիկա միւս խաղալիքներուն չէր նմաներ . պզտիկ գառնուկին , կառքին , փայտէ ձիուն , որոնք հլու հնադանդ էին : Ասիկա իրենց պզտիկ եսասիրութեան կը դպչէր . քիչ մըն ալ արշաւեցին , քիչ մըն ալ հալածեցին , և արդիւնքը միշտ պատրանք էր : Կենդանին միշտ կը խուսափէր , միշտ հեռու կը մնար՝ իրենց ակնկալութիւնով բացուած ձեռքերէն : Ա'լ չափազանց էր : Սիրտերնին ելաւ և սկսան գետին ինկած հեկեկալ , լալ ու լալ . . . :

Հէգ պզտիկներ , դուք առաջին անգամն է որ կը ճաշակէք ինչ որ կ'ըսուի կեանքի մէջ Պատրանք : Վաղը երբ մեծնաք , ու առեւտուրի մէջ մտնէք՝ շատ մը յուսախաբութիւններ պիտի ունենաք , պիտի տեսնէք թէ ձեր նիւթական բաղձանքները անխնայ պիտի փախչին նապաստակին պէս և դուք ուժ չպիտի ունենաք զանոնք հալածելու :

Ասիկա կեանքի ձեր առաջին դասը թող ըլլայ : Արշամ և Զարմուհի երբ քիչ մըն ալ տոկային , ո՞վ կ'ըսէր թէ նապաստակը ճարահատ իրենց ձեռքերուն տակ չպիտի իյնար :

Տոկալը լալէն նախապատիւ է միշտ :

ՅԱԿՈԲ ՏԷՐ-ՅԱԿՈԲԵԱՆ

ՔԱՆԻ ՍԵ ՕՐԻՆԱԿ

ԱՇԽԱՏՈՒԹԻՒՆԸ աշխարհի օրէնքն է : Որչափ ատեն որ զոս
յութիւն ունին բնութեան ոյժերը, որչափ ատեն որ կը փա-
շագինք կատարելապէս երջանիկ ազրիլ, պարտինք աշխատիլ՝ մեր
նպատակին հասնելու համար :

Մարդոց մէջ ամէնէն մեծը, ամէնէն ազնիւը, և մարդ անու-
նին իրաւամբ արժանին ան է որ իր միտքին ու մարմնին բոլոր
ոյժերը կը ծառայեցնէ բարիք գործելու :

Մարկոս Աւրելիոս Հռովմայեցին որ համբաւաւոր էր իր առաքի-
նութեամբը սա դասը կուտար ինքնիրեն .—

«Առաւօտուն երբ քիչ մը անհանգստութիւն զգաս անկող-
նէդ ելնելու, սա խորհրդածութիւնները ըրէ իսկոյն . «կ'արթնամ՝
որպէս զի ապրիմ ու կատարեմ իմ մարդկային պարտականու-
թիւններս . կրնամ տաժանելի գտնել այն բաները՝ որոնց համար
դրուած եմ աշխարհի մէջ . ծնած եմ արդեօք ծածկուած ինչապէս
իմ տաքուկ վերմակներուս ներքեւ : — Թէ և ատիկա աւելի հա-
ճոյք պատճառէ ինծի . — Պէտք չէ մոռնալ թէ զուարճութիւն
վայելելու համար չէ որ լոյս աշխարհի մէջ դրուած ես, այլ մա-
նաւանդ աշխատելու համար : Տե՛ս տունկերը, ճնճղուկները, մե-
ղունները, մրջիւնները, որոնցմէ իւրաքանչիւրը իր պաշտօնը կը
կատարէ . ամէնքը կ'աշխատին իրենց կարգին տիեզերքի ներդաշ-
նակութեանը համար : Եւ դուն պիտի մերժէի՞ր կատարելու քու
մարդկային պաշտօնդ, չպիտի՞ վազէիր հոն՝ ուր զքեզ կը կոչէ
պարտականութեանդ ձայնը» :

Սիւլլի, անմահ բարձրագոյն պաշտօնատարը Հենրիկոս Դ-ի,
աշխատութեան անխոնջ եռանդ մը ունէր : Ամէն օր կ'արթնար
առաւօտեան ժամը չորս ու կէսին, առաջին երկու ժամերը նամակ-
ներ կարդալով կը զբաղէր, և պատասխաններ կը զրկէր անոնց .
այս էր անա զոր կը կոչէր «nettoyer le tapis—սեղանի գործերը
կարգադրել» : Ժամը եօթին ինքզինքը խորհրդակցութեանց կը նուի-
րէր, և այսպէս առաւօտը կ'անցընէր ընդունելով Հենրիկոս Դ-ի հրա-
մաններն ու հրահանգները : Միջօրէին կը ճաշէր՝ յետոյ կու տար ուն-
կընդունութիւն մը՝ որուն կ'ընդունէր ամէն ոք անխտրաբար . նախ՝
կրօնի ներկայացուցիչները, յետոյ ժողովուրդի և զիւզի մարդիկները,
վերջոյ ազնուական ականաւոր անձերը : Այնուհետեւ աշխատու-
թեան կը սկսէր մինչեւ ընթրիքի ժամը : Վերջապէս փակել կու
տար իր դուռը, և ինքզինքը կը յանձնէր այն հաճոյքին զոր կ'զգար

խօսակցութեան բռնուելով իր քանի մը բարեկամներուն հետ : Կը քննարար ժամը տասնին : Բայց, եթէ անակնկալ, հարկեցուցիչ պատահար մը խանգարէր իր զբաղումներուն ընթացքը, գիշերուան ժամերէն կը զոհէր, ցերեկի ժամերուն պակասը լեցնելու համար : Այսպէս սահեցաւ իր կեանքին մինչեւ վերջին օրը :

Պօսիւէ բուռն փափագ մը ունէր աշխատելու և շարքանալու : Իր առաջին քունէն յետոյ, որ գրեթէ չորս ժամ կը տեւէր, կ'արթննար նոյն իսկ ձմրան ամենասաստիկ ցուրտ օրերուն մէջ, կ'արտասանէր իր աղօթքը, յետոյ գրասենեակը կ'անցնէր և կը սկսէր աշխատելու մինչեւ որ յոգնութիւն զգար : Այս կանոնին հետեւեցաւ մինչեւ իր մահը, նոյն իսկ ճամբորդութեան ատեն ու կորսուած կը համարէր բոլոր այն վայրկեանները զորոս չէր կարող նուիրել ճոխացնելու իր միտքն ու աւելցնելու իր հմտութիւնը :

Կիկերոն իրաւամբ կ'ըսէր. «Լեցուցէք ձեր միտքը աղնիւ եւ վեհ զգացումներով» . և կէօթէ՝ բանական արարածին բոլոր պարտականութիւնները կը համառօտէր սա գեղեցիկ տողերուն մէջ. «Առաջին ու վերջին բանը որ կը պահանջուի մարդէն՝ ճշմարտութեան սէրն է այն» : Արդարեւ ճշմարտութիւնը յարգելն ու մշակելը էական պարտականութիւններէն մէկն է մարդուն զոր Աստուած բանական և ազատ ստեղծած է . իմաստունը ըսած է. «Աշխատեցէք ամէն կարելի եղած միջոց և խնամք ի գործ դնել՝ պահպանելու համար ձեր սիրտը» :

Գաբրիւլ

Մ. Ֆ. ԹՈՐՈՍԵԱՆ

“ՏՈՒՆԷՆ ՆԵՐՍ,”

Ստացանք Մանգուսի խմբագրապետ Քառիփի այս աշխատասիրութիւնը, որ կը խօսի ընկերական և ընտանեկան այն ամէն հարցերուն վրայ որոնք կը յուզուին տուներէ ներս : Տունէն ներսը բարոյախօսական ժողովրդական գեղեցիկ երկասիրութիւն մըն է, որ իր պարզ և ղիւրահասակնալի ոճին համար մատչելի է ամէն զասակարգի ընթերցողներու, մանաւանդ յանձնարարելի է ընտանիքի հայրերու և մայրերու համար :

Դիմը, իր ծաւալին բազմաթիւ խիստ աժան է, $3\frac{1}{2}$ շրջու : Կը ծախուի բոլոր գրավաճառներուն և լրագրովաճառներուն քով :

ՋԵՌՆԱԾՈՒՆ ԵՒ ԻՐ ՎԱՐՊԵՏԸ

(ԱՆԳՆԻՆԵՐԷՆԻ)

Չէ՛ն կ'ուզէր որ իր տղան արհեստ մը սորվի, ուստի եկեղեցի գնաց աղօթելու համար Աստուծոյ և հարցնելու համար Անոր թէ՛ ո՛ր արհեստը ամէնէն աւելի յարմար պիտի ըլլայ:

Հուսարարը որ սեղանին վրայ կը ղգեստաւորուէր, մրմռաց: — «Չեռնածութիւն, ձեռնածութիւն»:

Ասոր վրայ ծէն չիտկէ չիտակ տղուն գնաց և ըսաւ թէ՛ պէտք է ձեռնածութիւն սորվի, քանի որ Աստուած անանկ զրուցած էր: Յետոյ իր տղուն հետ ճամբայ ելաւ ձեռնածութիւն սորվեցնող մարդ մը գտնելու համար:

Ամբողջ օր մը քալելէ վերջ՝ անոնք անտառ մը հասան ուր ծիր կնկան մը պատկանող հիւղակ մը կար: Ծէն հարցուց անոր թէ՛ հոն կը բնակի՞՞ մէկը որ կարենայ ձեռնածութիւն սորվեցնել:

— «Այո՛, տղադ կրնայ սորվիլ հոս որովհետեւ իմ տղաս արհեստին վարպետն է» պատասխան տրուեցաւ իրեն:

Յետոյ ծէն առնել ուղեց տղան, որ դուրս ելաւ և ըսաւ. — «Ես տղուդ պիտի սորվեցնեմ: Եթէ տարի մը ետքը վերադառնաս և ճանչնաս զինքը վճարում չպիտի առնեմ, բայց եթէ հակառակ պարագային չճանչնաս, պէտք է 200 ֆիօրին վճարես ինծի»:

Հայրը գնաց և թողուց տղան որ կախարչութիւն և ձեռնածութիւն սորվի:

Երբոր տարին եկաւ, հայրը կը շուարէր թէ՛ արդեօք վստահաբար պիտի ճանչնայ իր տղան, և կը խորհէր թէ ի՞նչ պիտի պատահի իրեն եթէ չկրնայ ճանչնալ:

Մինչ ան կ'առաջանար անտառին արահետէն, դէպի իրեն պզտիկ մարդուկ մը եկաւ և բարեւելով՝ — «Բարեկամ, ի՞նչ է ան, ինչո՞ւ համար այնքան ընկճուած կը թուիս» ըսաւ:

— «Ախ, պատասխանեց ծէն, տարի մը առաջ զաւակս ձեռնածուի մը քով ձգեցի արհեստը սորվելու համար: Ան ըսաւ ինծի որ տարի մը վերջը գամ, և եթէ ճանչնամ տղաս լան, մը չվճարեմ, և սակայն, եթէ չկրնամ ճանչնալ, ստիպուած ըլլամ 200 ֆիօրին վճարելու: Հիմա շատ կը վախնամ չկրնալ ճանչնալէս քանի որ չեմ գիտեր թէ՛ ո՛ր կէտէ պիտի ճարեմ դրամը»:

Ծերուկը ըսաւ. — «Քու ընելիքդ պիտի ըլլայ փուռէն կողով մը հաց առնել և ցանցընել զանոնք: Խնձորենիէ մը կախուած վանդակի մը մէջէն պզտիկ թռչուն մը դուրս պիտի գայ և փըշրանքները պիտի ժողվէ: Թռչունը քու տղադ է»:

Ճէն տուն գնաց, կողով մը սև հաց բերաւ և ցրցքնեց զայն ինչպէս որ մարդուկը խրատած էր զինքը, և երբ թռչունը վար ցատկեց, — «Հօյ, ըսաւ, տղաս զո՛ւն ես»:

Տղան՝ հօրը իրեն խօսիլը լսելով ուրախացաւ և ձեռնածու վարպետը գոչեց. — «Սատանան ըսած է քեզի, ուրիշ կերպով դուն բնաւ պիտի չկրնայիր ճանչնալ զաւա՛րդ»: Բայց տղան, — «Հա՛յր, տուն երթանք» ըսաւ:

Տուն երթալու ճամբուն վրայ կառք մը տեսան որ դէպի իրենց կուգար. տղան թեւադրեց հօրը որ ինք բարակի մը փոխուի և հայրը իր միջոցաւ կարենայ կտրիկ գումար մը վաստիլի:

Երիտասարդ մը կառքէն դուրս ցատկեց և հարցուց, — «Բա՛րի մարդուկս, այդ շունը քանի՞ կը ծախես»:

— «Երեսուն ֆիօրինի» պատասխանեց:

— «Ատիկա իրաւ որ խոշոր գումար մըն է, ըսաւ երիտասարդը, բայց այնքան աղուոր և հուժկու ազդերն ունի որ պիտի առնեմ զայն»:

Երիտասարդը դրամը վճարեց, կառքին մէջ առաւ շունը որ թոյլ տուաւ քիչ մը տեղ ճամբորդելու, յետոյ ապակին կոտրելով պատուհանէն դուրս ցատկեց և նոյն վայրկեանին բարակ չէր այլևս, հապա պատանի մը՝ որ իր հօրը քովէն կը քալէր:

Մէկտեղ տուն գացին: Յաջորդ օրը վաճառումի օր կար մատակայ գիւղի մը մէջ, և պատանին հօրը ըսաւ. — «Կեցի՛ր գեղեցիկ ձիւ մը փոխուիմ, և ետքը ծախէ՛ զիս պաղարը: Բայց ուշադրութիւն ըրէ որ սանձը գլուխէս հանես, հակառակ պարագային չեմ կրնար դարձեալ մարդ ըլլալ»:

Այս կերպով հայրը վաճառատեղին տարաւ ձին. անոր առաջ ունան վարպետը — ձեռնածուն — եկաւ և 100 ֆիօրինի գնեց զայն, բայց հայրը երասանը հանելու մոռցաւ: Ձեռնածուն ձին տուն տարաւ և ախոռի մը մէջ դրաւ:

Երբոր կաթ կթող աղջիկը իր քովէն կ'անցնէր կաթ կթելու համար, ձին պոռաց. — «Սանձս հանէ՛, երասանս քակէ՛»:

«— Խօսիլ գիտես եղեր, հա՞». ըսաւ աղջիկը և քովը երթալով սանձը քակեց:

Ձին եղած տեղը ճնճղուկի մը փոխուեցաւ և տանիքին վրայէն թռաւ գնաց: Ձեռնածուն ալ ճնճղուկի փոխուեցաւ և անոր ետեւէն թռաւ: Անոնք իրարու հասան և վարպետը ջուրը նետուելով ձուկի փոխուեցաւ: Պատանին անոր օրինակին հետեւելով ձուկ մըն ալ ան եղաւ: Վերջապէս վարպետը աքաղաղի մը փոխուեցաւ և սլատանին ալ աղուէսի մը՝ որ խածաւ բրցուց վարպետին գլուխը: Ատիկա պատճառ եղաւ անոր մահուանը և մինչև հիմա մեռած կը մնայ:

Թարգմանեց՝ ԿԱՐԱՊԵՏ ԼՕՐՄԱՃԵԱՆ

ԲԱՐԵՍԻՐՏ ՏՂԱՆ

Ընկերներէս մին, ցեխին մէջ
Ինկաւ երէկ, մեր դասէն վերջ.
Ես ալ գացի եւ բռնելով
Վեր հանեցի բոլոր ուժով:

Եւ ինչ տեսնեմ, կրնա՞ք յուսալ,
Չէ թէ գողնոց, այլ հագուստն ալ,
Յեխոտեր էր վերէն ի վար,
Որուն համար խեղճը կու լար:

Եւ որպէս զի չբարկանայ
Օրիորդը. ըսի «տըղա՛յ»,
Ունիմ հագուստ գողնոցիս տակ
Եթէ կ'ուզես, ըսէ յիտակ:»

Օրիորդս ալ զիս լսելով,
Անմիջապէս կանչեց իր քով,
Տուաւ ինծի խճանկար,
Օղակ, պատկեր, ընտիր շաքար:

Բայց ես չուտով մը զախն կերայ,
Ո՞ր տղուն քով շաքար մնայ...:

ԶԱՊԷԼ ԶԱՔԱՐԵԱՆ

ՊԶՏԻԿ ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Կենդանիներուն մէկ նոր նահապետը գտնուեցաւ: Նիւ Եոր-
քի թանգարանէն Մըսթրր Չարլս Սթէրնպէրկ Թէքսաս գաւառին
մէջ գտաւ կմախքը *lysothorax* (նաւ-մողէս) անուն կենդանիին որ
կ'ապրէր ասկէց քանի մը միլիոն տարի առաջ: Իր մարմինին եր-
կայնութիւնն է երկու մէթր և իր վրայ նշանակելի է կռնակի ոս-
կորներուն տրտուկարգ մեծութիւնը:

ՕՐՕՐ ՕՐՕՐ

Օրճր, օրճր, մանկիկ անուշ
Հերիք քեզի խաղը հերիք,
Հիմա նիրհէ, դուն հանդարտիկ,
Նիրհէ, փակէ տէքերդ մեղմյշ:

Նիրհէ ս՛վ աննըման դաւակ,
Գանգուր մաղերդ կուտան միշտ գեղ,
Ալլոր խարտեաչ գլխուդ շքեղ,
Որ կը ծածկէ բարձիկդ համակ:

Քընացիր զուն, մոռնկիկ սիրուն,
Օրրանիդ մէջ պտուկէ երկար,
Մենք պահապան ենք քեզ համար,
Մինչեւ առտու, մինչեւ իրիտուն:

Ա՛լ քընացիր, հողի մատաղ,
Ա՛ռ, ահա քեզ մէկ հատ պաշիկ,
Որ ընես զուն տլես պաճիկ,
Գիշերն ամբողջ նիրհես խաղաղ:
Ք.

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԲՍԺԻՆԸ

ՊԱՐԻԿՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՆՈՑԸ

(ՊԱՏՄՈՒԱԾՈՒ)

Կարնան գեղեցիկ արշալոյս մը: Արեւին օսկի ճառագայթները աշխատութեան կը հրաւիրեն զաշտի մարդիկն ու բոլոր դորձաւորները: Այդ պահուն Սաթենիկ ալ իր ընակած գիւղէն քաղաք կ'իջնէ: Հոն պտտած ժամանակ խանութներուն մէջ կը տեսնէ գեղեցիկ կերպաներ, սքանչելի գլխարկներ, գոյնզգոյն ժապաւէններ և ուրիշ բաներ, որոնք գարնան հրապուրիչ տեսարանէն աւելի ապաւորութիւն կ'ընեն իր մատղաշ երեակայութեան վրայ: Բայց ինք անոնցմէ զուրկ էր: Այս մտածելով տխրութեամբ կը լեցուի իր փափուկ և դիւրաբեկ սիրտը: Մանաւանդ գոհարեղէններ և արծաթեղէններ ցուցափեղկերուն մէջէն ժամերով դեռատի աղջկան անյագ ուշադրութիւնը կը գրաւեն, ինչպէս իր նմաններէն չատերուն:

Խեղճ սաթենիկ այս սին պերճանքներով օրօրուած՝ մոռցաւ թէ ժամանակը անցած է և արեւը նոյն գեղեցիկ օրուան ալ չըջանը լրացուցած: Յանկարծ խելաքերեցաւ. տեսած բոլոր սքանչելիքները ակամայ թողլով արտուժ տխուր ճամբայ ինկաւ: Բայց գիշերուան մութէն ճամբան կորսնցուցած էր. յանկարծ ինքզինքը ընդարձակ դաշտի մը մէջ գտաւ: Բարեբախտաբար քիչ յետոյ լուսինը ելաւ և իր նուաղուն լոյսը տարածեց ընդարձակ դաշտին աւալութեան վրայ:

Սաթենիկ երբ իր տեսած գեղեցկութեանց վերլիշման մէջ ընկըղմած կը քալէր ու կը քալէր, յանկարծ դաշտին մէջ քանի մը աղջիկներ նշմարեց, որոնք ձերտակներ հագած, ժպտուն դէմքերով զինքը կը կանչէին: Նախ վախցաւ, բայց անոնց ժպտուն կերպարանքը տեսնելով մօտեցաւ, որոնք առաջնորդեցին զինքը փառաւոր վաճառատուն մը, ուր Սաթենիկի ցորեկուան տեսածներէն և ոչ մէկը պակաս էր, և առաջարկեցին իրեն որ փափաքածը առնէ: Սակայն դեռատի աղջիկը աղչած այս մոգական տեսարանին հանդէպ, մերժեց յարելով. «Ասոնք առնելու համար դրամ չունիմ ես»: Բայց անոնք պատասխանեցին. — «Մենք զրամի պէտք չունինք, միայն թէ ինչ որ պիտի առնես անոնց իւրաքանչիւրին փոխարէն մաղերէդ մէյմէկ թել պիտի տաս»:

Այս խօսքերուն վրայ Սաթենիկ ուրախութեամբ իր ուղածները առաւ և իր վարսագեղ մազերէն փունջ փունջ տուաւ, առանց մտածելու հետեւանքը: Այս գիշերային առուտուրը տեւեց մինչեւ առաւօտ: Վերջին անգամ մըն ալ գեղեցիկ հովանոց մը առաւ, որուն գինը վճարելու համար երբ ձեռքը գլուխը տարաւ, տեսաւ որ... բոլորովին ձաղատ դարձեր էր...:

Առաւօտը ծագեր էր արդէն, և խաբեքայ պարիկները քրքիջ մը արձակելով անհետացած էին: Իսկ անմիտ Սաթենիկ առածները զիտելով տեսաւ որ ամէնն ալ ածուխի կտորներ են: Լալով տուն դարձաւ և իր անխոհեմութեամբ խաբուած ըլլալուն շատ ցաւեցաւ, բայց, աւա՛ղ, շատ ուշ էր, և արդէն իր պատիժը գտած էր:

ՌԵՔԵԿԱ ԿՈՄԻՏԱՍԵԱՆ

Լսայեան Վարժարանէն

×

ՄԵՂՈՒՆԵՐՆ ՈՒ ՎԱՐԴԵՐԸ

Օր մը Գրիգոր ուղեց վարդ ժողվել բայց մատը փուշ մտաւ ևւ շատ ցաւցուց: Ուրիշ օր մըն ալ փեթակէ մը մեղր ուղեց ուտել, ևւ մեղունները խայթեցին զինքը: «Ինչո՞ւ համար, ըսաւ հօրը, այս գեղեցիկ ծաղիկները անանկ սուր փուշեր ունին ևւ մեղուններն ալ, որ անոյշ մեղր կը շինեն, սուր խայթոցներ ունին»:

Թերեւս յիշեցնելու համար մեզ թէ, ըսաւ հայրը, աշխարհի մէջ ամէնէն գեղեցիկ ևւ ամէնէն անոյշ բաներն ալ կրնան յեղասակար ըլլալ՝ երբ մարդ անխոհեմաբար ուղէ վայելել զանոնք:

ՀԱՅԿ ՃԻԼԱՃԵԱՆ

Գաղղիի Միսիթաւեան վարժարան

ՄԷԿ ԱԹՈՌԱԿՈՎ ԲԱԶՄԱԹԻԻ ԱՆՁԵՐ ԿՐ ՀԱՆԳՁԻՆ

Տեղ մը՝ ուր մէկ աթոռ միայն կը գտնուի, և միեւնոյն ատեն եթէ մէկէ աւելի նստիլ փափաքողներ կան, այն ատեն կրնանք հետեւեալ ընկերսիրական զուարճալի խաղը կատարել. —

Ներկաներէն մէկը աթոռին վրայ կը նստի, յետոյ երկրորդ մը առաջինին ծունկերուն վրայ կը նստի, նոյնպէս երրորդ մը երկրորդին վրայ. այսպէսով բազմաթիւ անձեր մէկ աթոռով մը միայն կրնան իրենց անհրաժեշտ յոգնութիւնը առնել:

ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՄԷՆԷՆ ԵՐԿԱՅՆ ՄՕՐՈՒՔԸ

Հուի Գուլօն ֆրանսացին, իր մարմնին երկայնութեան կրկին սնդամէն աւելի երկար մօրուք ունի:

Միջանասակ ծերունի մըն է այս անձը որ մօրուքը ձեռքը... բազմաթիւ երկիրներ պտտած ըլլալով, կ'ըսուի թէ Պոլիս ալ այցելած է:

ԱՄԷՆԷՆ ԵՐԿԱՐ ՊՈՉ ՈՒՆԵՑՈՂ ԶԻՆ

Այս արտաքոյ կարգի կենդանին ալ Օսէկօնի(*) մէջ մեծցած է: Իր բաշը 14 ոտք և իր պոչը 11 ոտք երկայնութիւն ունին: Ամէն օր անոր բաշն ու պոչը կը լուան, կը սանտրեն, կը հիւսեն եւ գոյնզգոյն ժապաւէններով կը կապեն. իսկ գիշերը այն վիճակին մէջ կ'ոլորեն ու մասնաւոր պարկերու մէջ կը ղետեղեն: Միայն բաշին համար 5 պարկ կը գործածուի...:

Քաղեց՝ Ե. Մ. ՏԷՕՐՄԷՃԵԱՆ

Մ. Ա. ԶԻԶԻ ԵՒ ԽԱՐԲԵՐԴԻ մեր գործակալութիւնը յանձն առած է Մեղքոն էֆ. Ս. Ղեւոնդեան, որուն պէտք է դիմեն Մաղիկի բաժանորդագրուիլ փափաքողները:

ՄԵՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼԸ ԼԵՆՆ ԷՖ. Միհրանեան ուղեւորութիւն մը կը կատարէ Նիկոմիդիոյ, Ատաբազարի և չրջակայից մէջ: Մեր բաժանորդներէն կը խնդրուի անոր վճարել իրենց բաժնեգիւնները: Բաժանորդ գրուիլ փափաքողներն ալ կրնան դիմել անոր:

(*) Օսէկօն, Միացեալ Նահանգաց հիւսիսային կողմը, Ատլանտեան Ովկէանոսի եզերքը: 415,000 բնակիչ ունի:

Մ Տ Ք Ի Զ Ր Օ Ս Ա Ն Ք

Հանեղուկ թիւ 20.

Ինչ է այն բանը որ երեք դերանուններէ կը բաղկանայ և աշխարհի սկիզբէն գոյութիւն ունի և յաւիտեան գոյութիւն պիտի ունենայ, իբր չարութեան խորհրդանշանը :

Հաշուական հարցում թիւ 20.

5001

...

...

...

6666

1էն մինչեւ 9 թուանշանները իւրաքանչիւրը մէկ անգամ միայն գործածելով այնպէս մը զնեւ կէտերուն տեղ որ գումարը ըլլայ 6665 :

Լուծողներէն երկուքը վիճակով պիտի ստանան մէյմէկ նոր հրատարակուած գիրք :

Պատասխանները պէտք է խմբագրատուն հասնին մինչեւ Հինգշաբթի առաւօտ ժամը երեք, և գրուած պէտք է ըլլան կողքին վրայի կտրօնին վրայ :

Թիւ 19 հանեղուկին չուծումն եր.

Ա Բ Ի Կ

Բ Ա Ր Ի

Ի Ր Ա Ն

Կ Ի Ն Ճ

Թիւ 19 հաշուական հարցումին պատասխանն ե.

Մեծ եղբայրը 28 տարեկան է, իսկ պզտիկ եղբայրը 21 տարեկան :

Ճիշդ լուծողներն են. —

Պեշիքթաշի Մաֆրուհեան վարժարանէն՝ Զաւէն Թնքարեան, Եղուարդ Թուլումպաճեան, Ե. Զօփուրեան, Արայ Պոյաճեան, Արմենակ Թումանեան, Դառնիկ Գըլըճճեան, Գէորգ Պաղտասարեան, Տիրան Զալկճեան, Յակոբ Գըլըճեան, Դառնիկ Պօրուճեան, Պաղտասար Պաղտասարեան, Արամ Մատթէոսեան :

Ակիւսարէն՝ Վերժինի Աշճեան, Եւգինէ Դլանունի :

Էսսեան վարժարանէն՝ Ռեբեկա Կոմիտասեան, Գեղամ Գանճեան, Մառի Թիւլպէնտճեան :

Մայր վարժարանէն՝ Նուարդ Տ. Միքայէլեան :

Օրթագիւղէն՝ Լեւոն Խանճեան :

Պեշիքթաշի Արաքս Էսսեան :

Սարընարէն՝ Երուանդ Գալֆեան :

Դարքալէն՝ Արսինէ Երէցեան :

Բերայի Համագգեաց վարժարանէն՝ Յովսէփ Կամսարեան :

Վիեննական Մխիթարեանէն՝ Սահակ Ոսկիեան :

Դաւթգիւղի Մխիթարեանէն՝ Վահան Տէօքմէեան :

Ս. Գ. Լուսաւորիչէն՝ Զարեհ Հէքիմեան :

Չեչալ պէյ խանէն՝ Դարբիէլ Մուշեղեան :

Ասոնցմէ վիճակը չահեցան Պէշիկթաշի Ազգ. Վարժարանէն Արմենակ Թումանեան և Սկիւտարէն Եւգինէ Դլանուհի (որ միայն ճիշդ լուծած էր հաշուական հարցումը), որոնք կ'ստանան խոստացուած գիրքերը :

ՄԱՆՁՈՒՄԷ

Պատկերազարդ Օրաթերթ առաւօտեան : Դաւաքական, գրական, գիտական, ազգային և անտեսական : Տարեկան բաժնեգինն է Պոլսոյ համար 80, գաւառաց համար 108, իսկ վեցամսեայ Պոլսոյ համար 50 և գաւառաց համար 60 զրուշ : Զեւքէ՝ հատը 10 փորա : Մանգումէ ամէնէն ժողովրդական օրաթերթն է Պոլսոյ, իր հաճելի և պէսպիսութեամբ լեցուն բովանդակութեան համար : Բացի ամենօրեայ խմբագրական, եկեղեցական, գրական, անտեսական և այլ յօդուածներէ, քաղաքական, ազգային և ներքին ճիտ լուրերէ, չորեքշաբթի և չարաթ օրերը կը հրատարակուի առեւտրական և գրական յաւելումական էջերով :

ՎԱԽԵՐԱԳԻՐ

Ուսումն. Խորհրդոյ Ազգ. Կեդր. Վարչութեան

Ուսումնական Խորհուրդս քննութեան առաւ Միհրան էֆ. Յովհաննէսեանի պատրաստած «Nouvel Alphabet Français» անուամբ ֆրանսերէն քերականն և յարմար դատելով զայն նոյն լեզուի ուսուցման, կ'արտօնէ անոր գործածութիւնն ազգային վարժարանաց մէջ :

Ի դիմաց Ուսումն. Խորհրդոյ

Ա. Տեմադպիր

Ա. Տեմապէս

ՊԵՏՐՈՍ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ

Յ. ԳՈՒՐԳԷՆ

ԾԱՆՈԹ. — Սոյն նոր քերականն հրատարակուած է Զարդարեան Գրատան միջոցաւ և կը վաճառուի 60 փարայի, վարժարաններու համար մասնաւոր զեղջ, նմոյշ կը ղրկուի առանց փոխարինութեան : Հասցէ՝ Զարդարեան Գրատուն Կ. Պոլիս : 5—10

Գ Ր Պ Ա Ն Ի

Ա Ն Գ Լ Ե Ր Է Ն Է Հ Ա Յ Ե Ր Է Ն

ԲԱՌԱՐԱՆ

Դին Յ զրուշ

Կեդրոնատեղին է Սադաեան Տպարան

Լուծում քիւ 20 հանելուկին և հարցումին.